

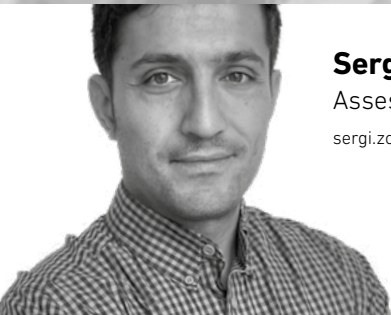

navegador

Cotxes per carn: la cara oculta dels acords comercials europeus del segle XXI

vista prèvia >

Un dels debats presents aquest 2026 i que tindran una gran transcendència per al futur és l'acord amb el Mercosur, el tractat de lliure comerç entre la UE i aquesta regió d'Amèrica del Sud. Un tractat que sota la pàtina de crear l'àrea comercial més gran del món i d'ampliar les aliances estratègiques per a Europa, amaga uns costos molt importants en l'àmbit laboral, ambiental, de drets humans i de la qualitat i sobirania alimentàries. Un acord, doncs, que posa en risc la mateixa supervivència del sector primari a la UE.

Sergi Zorrilla Cubells

Assessor al Parlament Europeu

sergi.zorrillacubells@europarl.europa.eu

Des de Dublín, Berlín o París fins a Varsòvia, Brussel·les o Barcelona, en moltes ciutats europees es repeteixen les mateixes imatges: desenes de tractors tallant carreteres, llançament de verdures i llegums a les institucions i cares d'angoixa i ràbia d'un sector que agonitza davant dels nostres ulls. Els agricultors i ramaders estan en peu de guerra per un nom propi que, a hores d'ara, ja coneix bona part de la població: el famós Mercosur.

L'acord d'associació amb la regió sud-americana integrada per Argentina, Brasil, Paraguai i Uruguai preveu la liberalització de més del 90% dels intercanvis comercials a través de l'eliminació dels aranzels. Això és vist pel sector primari com la possible estocada final al seu model de vida i de negoci i, per tant, la fi de la capacitat d'Europa de produir el seu propi aliment.

Tot i que no ha sigut fins a mitjans del 2025 que l'acord amb Mercosur ha protagonitzat portades als diaris i molts minuts a les tertúlies de ràdio i televisió del país, el cert és que va començar a gestar-se fa més de 25 anys, a finals del segle passat.

L'acord 'dinosaur' ¹

Les negociacions entre la UE i Mercosur per tancar un acord d'associació tenen més d'un quart de segle d'edat. De fet, en l'argot de la bombolla europea, sovint s'hi refereix com «l'acord dinosaur».

Les converses amb la regió sud-americana es van iniciar al 1999 i, fins avui dia,¹ encara no s'ha aconseguit ratificar. Malgrat la lentitud del procés, però, tot apunta al fet que ens trobem a les darreres etapes negociadores després que el Consell de la UE —format pels estats membres de la UE— hagi aprovat l'acord durant el desembre del 2025 i que la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, i el del Consell europeu, António Costa, l'hagin rubricat al Paraguai a mitjans del gener del 2026. Així i tot, encara falta un pas transcendental que sembla que no serà gens fàcil: el vot al Parlament Europeu.

De fet, durant el gener del 2026, els eurodiputats i eurodiputades van aprovar, per una diferència de

¹ L'article es va redactar durant el gener del 2026.

només deu vots, enviar l'acord amb el Mercosur al Tribunal de Justícia de la UE (TJUE). L'Eurocambra vol que els tribunals europeus es pronunciïn sobre si l'acord respecta els tractats de la UE i sobre el procediment d'implementació que pretén utilitzar la Comissió.

A causa d'aquesta votació de l'Eurocambra, els membres del Parlament Europeu no votaran el polèmic acord d'associació fins a tenir la resolució del TJUE; un període de temps que es podria allargar fins als dos anys. Així i tot, tant la Comissió com el Consell ja s'han mostrat partidaris d'aplicar-lo de forma provisional sense el consentiment del Parlament Europeu —recordem-ho: l'única institució de la UE escollida directament per vot popular. Això podria suposar una vulneració de l'article 13 dels Tractats de la UE, en el qual s'estableix el repartiment de competències i els equilibris de poder entre institucions de la UE. En altres paraules, saltar-se el Parlament Europeu implicaria qüestionar l'acord interinstitucional existent i el principi de cooperació lleial, un fet sense precedents que pot marcar un

Els EUA han passat de ser el soci prioritari de la UE a convertir-se en una clara amenaça; l'acord amb el Mercosur emergeix com a qüestió econòmica i com a maniobra estratègica

abans i un després en les relacions institucionals internes de la UE.

Sigui com sigui, 25 anys de negociació són un clar indicador de la complexitat d'aquest acord, de les divergències que existeixen entre les dues institucions i dins de cadascuna d'elles² i de la gran quantitat d'interessos que es veurien potencialment afectats per la seva aplicació. Però, per què uns dels acords d'associació més importants de la UE i defensat vehementment per la mateixa Von der Leyen té una oposició política i social tan organitzada, hostil i sostinguda en el temps? Per què aquest acord, que podria crear l'espai de lliure comerç més gran del planeta amb 780 milions de persones i que abasta prop del 25% del PIB mundial, genera tants dubtes?

Aquesta anàlisi intentarà sintetitzar per què a l'acord amb Mercosur, darrere d'unes xifres macroeconòmiques prometedores, s'hi amaga una trampa mortal per al sector primari europeu i la sobirania alimentària de la UE, un retrocés molt preocupant

en termes ambientals, laborals i de Drets Humans i una erosió de la capacitat reguladora de la UE.

Mercosur: la via per escapar dels EUA i la Xina

Kaja Kallas, cap de la diplomàcia europea, fou meridianament clara en unes declaracions que va formular des de Santa Marta —Colòmbia— el novembre del 2025, on s'estava celebrant la cimera de la UE amb la Comunitat d'Estats Llatinoamericans i Caribenys (CELAC). Kallas va afirmar que «*tenim la necessitat de crear una gran zona d'intercanvi comercial que serveixi de contrapès a l'onada d'aranzels*».³

Per a l'executiu europeu i, en general, per a tots aquells que defensen l'acord d'associació amb Mercosur, va molt més enllà d'un acord purament econòmic. El plantegen com una peça més d'una nova estratègia geopolítica de la UE que hauria d'ajudar el vell continent a reforçar

la seva autonomia estratègica en un tauler de joc cada vegada més polaritzat entre els dos gegants econòmics: els EUA i la Xina.

No hi ha dubte que aquest aspecte és important i cal tenir-lo en compte en qualsevol anàlisi sobre l'acord. Per un costat, aquesta regió d'Amèrica del Sud pot oferir a Europa un accés ràpid i fàcil a matèries primeres crítiques com són el liti, el coure o l'alumini. Matèries bàsiques i necessàries per a poder avançar en les transicions energètica i digital que tant promulga la UE des de fa diversos mandats. Per l'altre, el Mercosur també té la capacitat d'aportar quantitats importantíssimes de recursos agrícoles estratègics com el sucre, la soja, la carn o l'arròs, entre d'altres.

Els pensadors de l'edifici Berlaymont, seu de la Comissió Europea, asseguren que aquesta regió és un espai on es poden consolidar aliances amb alguns dels actors més importants del Sud Global que aspiren a trobar una tercera via entre les dues grans potències mundials.

A més, amb l'establiment d'aquest acord, Europa creu que pot contrares-

2 Estats com França o Polònia s'hi han mostrat en contra.

3 EFE, «La UE veu l'acord amb el Mercosur com una via d'escapament davant la guerra comercial global».

La darrera versió de l'acord preveu l'eliminació esglaonada de la majoria dels aranzels comercials que existeixen entre les dues regions

tar la influència creixent de la Xina a Amèrica del Sud. Una influència que ha augmentat de forma exponencial durant les primeres dècades del segle XXI a través d'ingents inversions en infraestructures o amb l'oferiment de línies de crèdit amb condicions molt favorables. Aquesta estratègia del gegant asiàtic l'ha arribat a convertir, ja a hores d'ara, en el principal aliat de diversos estats de la regió.

«I per què ara?», es pot preguntar el lector. La veritat és que arriba en un moment força oportú si tenim en compte el context global. El moment triat per accelerar l'acord coincideix amb la posada en marxa de la política proteccionista nord-americana que està impulsant l'administració de Donald Trump. El president dels EUA ha imposat aranzels sobre els productes europeus i pressiona de forma descarnada als seus socis històrics per forçar-los a alinear-se amb la seva política exterior, fins i tot quan aquesta inclou la cessió d'un territori d'un aliat de la OTAN com és Groenlàndia.

La realitat colpeja fort a Europa. Els EUA han passat de ser el soci

prioritari de la UE a convertir-se en una clara amenaça. Trump és una font d'inestabilitat i imprevisibilitat. Per això, per la Comissió de Von der Leyen, establir una relació preferent amb Mercosur no només és una qüestió econòmica, sinó que és una manera de guanyar marge de maniobra estratègica, una oportunitat per diversificar les cadenes de subministrament i una via per consolidar-se com un actor global alternatiu capaç d'actuar fora de la lògica bilateral Washington-Pequín. Cal veure, però, si aquest moviment es podrà fer sense trencar completament amb el paraigua americà que ha aixoplugat Europa des de 1948.

La pregunta central, però, és: quin és el preu a pagar per aquesta suposada autonomia estratègica que implicaria l'acord UE-Mercosur? Analitzem-ho.

Una trampa mortal per a la sobirania alimentària europea

Un segon pseudònim pel qual Mercosur és conegut a Brussel·les és el de «l'acord de cotxes per carn». És evident que l'acord va molt més enllà

i que aquest sobrenom és una reducció dràstica d'un acord molt extens i complex, però cal dir que sintetitza força bé l'esperit del text. Per una banda, Mercosur podrà exportar amb condicions molt favorables els productes que produeixen les seves poderoses empreses agroalimentàries. I ho faran en el que és el mercat únic més gran del món en termes de volum de consum.

Per altra banda, la UE podrà donar sortida, també amb condicions aranzelàries molt avantatjoses, a productes d'automoció, maquinària, químics o farmacèutics, els quals tenen avui dia uns aranzels del 35%, 20%, 18% i 14% respectivament.⁴ Per cert, uns tipus d'indústria molt rellevants en el model productiu alemany.

La darrera versió de l'acord preveu l'eliminació esglaonada de la majoria dels aranzels comercials que existeixen entre les dues regions. Així i tot, amb l'objectiu de pacificar el sector primari europeu, s'ha pactat mantenir algunes quotes aranzelàries per a certs productes considerats

⁴ COMISSIÓ EUROPEA, «Factsheet: EU-Mercosur partnership agreement».

Molts fitosanitaris prohibits a la UE des de fa dècades són àmpliament utilitzats avui dia a estats com l'Argentina o el Brasil

«sensibles». Aquestes quotes permetran l'entrada al mercat europeu d'un nombre estipulat de tones amb aranzels baixos o nuls i, un cop superada aquesta quantitat, l'aranzel s'incrementarà fins al que existia abans de l'acord per tal de desincentivar la seva exportació a la UE. Per exemple, algunes d'aquestes quotes se situaran en les 99.000 tones de carn de boví, 180.000 tones d'aviram, 180.000 tones de sucre, 45.000 tones de mel o 60.000 tones d'arròs.⁵

La crua realitat que apunta el sector primari, però, és que aquestes xifres no són aïllades. Mercosur no és un problema en si mateix sinó que ho és l'estratègia comercial global de la Comissió Europea, que ha decidit fer servir el sector primari com a moneda de canvi per beneficiar altres sectors. Cal tenir en compte que totes aquestes tones d'aliments arriben a un mercat europeu que ja importa milers de tones de productes agrícoles a través d'altres acords ja signats com el Marroc, Sud-àfrica o Turquia, o que se signaran pròximament com

5 COMISSIÓ EUROPEA, «Factsheet: EU-Mercosur partnership agreement – Opening opportunities for European farmers».

Austràlia, Filipines, l'Índia⁶ o Malàisia. Això, sense dubte, genera distorsions importants en el mercat intern.

Un dels aspectes més criticats per pagesos i ramaders és la competència deslleial que patiran a conseqüència de la ratificació d'aquest acord, ja que no és gens aventurat afirmar que les importacions provinents de Mercosur estan elaborades, majoritàriament, en marcs normatius menys estrictes i sota estàndards ambientals, laborals o sanitaris menys exigents.

En aquest sentit, un estudi publicat recentment a la revista *Multidisciplinary Digital Publishing Institute* analitza l'impacte que podria tenir l'acord amb Mercosur per al sector agroalimentari polonès. Aquest assegura que «*Mercosur manté un avantatge estructural significatiu gràcies a costos laborals considerablement més baixos, terres agrícoles més barates i un clima que permet múltiples collites. Aquest avantatge de costos es veu encara reforçat per estàndards regu-*

6 3CATINFO, «La UE i l'Índia tanquen un acord de lliure comerç».

*ladors més febles —per exemple, en pesticides i antibiòtics».*⁷

Més enllà de les paraules, cal exemplificar en què es concretarà aquesta asimetria que denuncia el sector primari. I un exemple clar es troba en el fet que molts fitosanitaris prohibits a la UE des de fa dècades són àmpliament utilitzats avui dia a estats com l'Argentina o el Brasil. Segons un estudi de la fundació Heinrich-Böll-Stiftung publicat al 2022,⁸ el 14% del volum total de pesticides exportats per la UE als estats del Mercosur són substàncies prohibides o que mai no han estat autoritzades a la UE com l'atrazina, l'acefat, el clorotalonil i el clorpirifós.

En aquest context, la possible ratificació de l'acord UE-Mercosur, que preveu reduccions aranzelàries de fins al 90% en els agroquímics, afavorirà sens dubte un increment de les exportacions de pesticides perillosos des de la UE cap als estats del Mercosur.⁹

7 JARZEBOWSKI (et al.), «Competitive asymmetries and the threat to supply chain resilience».

8 BOMBARDI, «Brazil: more cultivation, more pesticides, more exports».

9 *Ibidem*.

Un dels aspectes més criticats per pagesos i ramaders és la competència deslleial que patiran

Aquesta problemàtica no afecta només els pesticides. La mateixa Comissió Europea, a través d'una auditoria feta al 2024 per la Direcció General de Salut i Seguretat Alimentària, va concloure que el sistema de control brasiler no és completament fiable per garantir que la carn exportada a la UE no procedeixi d'animals tractats amb estradiol 17β, una hormona prohibida a la UE des de fa més de 40 anys per motius de seguretat alimentària i salut pública, ja que pot comportar un augment del risc de patir càncer i malalties del sistema endocrí.¹⁰

La Comissió Europea insisteix, però, que els aliments que entrin a la UE hauran de passar tots els controls corresponents per assegurar que són compatibles amb els estàndards europeus. Hi ha qui ho posa en dubte. L'eurodiputada Saskia Bricmont, del grup dels Verds/ALE, que fa diversos anys que treballa i estudia l'acord, va assegurar en un article publicat el desembre del 2024 que «és *legítim dubtar de l'eficàcia d'aquests controls,*

atès que hauran de ser anunciats amb antelació i realitzats per un nombre limitat d'inspectors». De fet, l'eurodiputada belga afirma que «*l'oficina de Dublín encarregada dels controls està formada per 160 veterinaris responsables de fer totes les inspeccions per al conjunt dels nostres socis comercials*».¹¹

Davant d'aquesta situació de desavantatge, els sindicats agraris europeus alerten que aquest fet genera un «*dúmping ambiental i social*», ja que normalitza l'entrada de productes més barats però elaborats amb una menor protecció i regulació.¹²

De les esperades clàusules mirall a les insuficients clàusules de salvaguarda

Per a competir en igualtat de condicions, les principals organitzacions agràries europees, com COPA-COGECA, demanen que l'acord compti amb unes clàusules mirall que assegurin

un joc net entre productors d'ambdues bandes de l'Atlàntic. Tanmateix, a ningú se li escapa que, si els estats del Mercosur haguessin de modificar la seva forma de produir per adaptar-la als estàndards europeus, fet que encariria els costos finals dels seus productes, no tindrien incentius econòmics per a ratificar l'acord.

La Comissió Europea, coneixedora d'aquesta realitat, ha intentat calmar les aigües del sector amb la incorporació d'una sèrie de clàusules de salvaguarda que es podrien activar en cas de distorsions greus en el mercat. Aquestes clàusules implicarien que, després d'una investigació de la Comissió que acredités un perjudici important per al sector o una part d'ell, la UE podria retirar temporalment les preferències aranzelàries sobre els productes que causen aquesta distorsió.¹³

Malgrat tot, la solució que proposa l'executiu de Von der Leyen no ha convençut els agricultors i ramaders, ja que consideren que no

¹⁰ COMISSIÓ EUROPEA, *Audit report: evaluate controls on residues of pharmacologically active substances, pesticides and contaminants in animals and animal products.*

¹¹ BRICMONT, «*Traité UE-Mercosur: toujours inacceptable*».

¹² EFFAT, «*EU-Mercosur Agreement betrays European farmers, workers, consumers and the environment*».

¹³ COMISSIÓ EUROPEA, «*Commission proposes safeguards to strengthen protections for EU farmers in the context of the EU-Mercosur Partnership Agreement*».

L'entrada de productes produïts a un cost més baix provocarà una caiguda dels preus locals que obligarà molts pagesos i ramaders a reduir la seva producció

són suficients per a protegir-los i, sobretot, no solucionen l'arrel del problema, que és la competència deslleial. La raó és que, segons les organitzacions, l'activació de les salvaguardes seria lenta i burocràtica; el seguiment de les importacions, insuficient; i quan finalment s'apliquessin, els danys serien ja irreversibles. A més, les mesures tindrien un caràcter temporal, generalment s'aplicarien durant dos anys —prorrogables a dos més—, mentre que el desequilibri amb el Mercosur té un caràcter estructural i permanent. En resum, aquestes clàusules no evitarien perjudicis molt importants per als agricultors i les comunitats rurals europees.

No és molt difícil intuir quina pot ser la conseqüència de tot plegat. L'entrada de productes produïts a un cost més baix provocarà una caiguda dels preus locals que obligarà molts pagesos i ramaders a reduir la seva producció o, en el pitjor dels casos, a cessar la seva activitat.

Aquest fet ens porta a preguntar, legítimament, si la Comissió Europea no és coneixedora d'aquestes possibles implicacions per al sector

primari europeu, i la resposta és evident: sí, ho sap perfectament. Per aquest motiu, l'executiu europeu proposa crear un fons de compensació d'almenys 1.000 milions d'euros destinat als perdedors d'aquest acord, és a dir, al sector primari europeu.

Tot i que encara no es coneixen els detalls exactes d'aquest fons —amb el qual la Comissió ja està reconeixent de forma implícita que hi haurà uns perdedors clars— els agricultors tampoc ho veuen amb bons ulls. El sector, com qualsevol altre sector empresarial, té com a objectiu ser viable i competitiu, no pas ser una activitat subvencionada.

Però, més enllà del perjudici per a les famílies i empreses que depenen del sector primari, i per als consumidors, que rebran productes amb una qualitat potencialment més baixa, el que també està en joc és la sobirania alimentària de la UE, entesa com la capacitat d'Europa de produir el seu propi aliment sense dependre de tercers. I, això, és transcendental. El procés de globalització ha portat la UE a subcontractar la seva defensa als EUA, la seva producció

a la Xina i la provisió de recursos energètics a Rússia —actualment, als EUA, Qatar i altres estats aliats. Sembla força temerari que, en un món cada vegada més hostil, inestable i imprevisible, la UE subcontracti també la seva capacitat de produir aliments sans i de qualitat, és a dir, la seva capacitat d'autoabastir-se alimentàriament. En un moment en què existeix un consens a la UE —almenys discursiu— sobre la necessitat d'avançar cap a una major autonomia estratègica, la redacció actual de l'acord amb el Mercosur representa una flagrant contradicció.

Un acord en contra del medi ambient, els drets humans i els treballadors

Greenpeace va sorprendre a tothom quan, el desembre del 2017, va filtrar una sèrie de documents confidencials sobre la negociació que s'estava duent a terme a porta tancada entre la UE i Mercosur. La informació, que van recollir molts mitjans de la bombolla europea, evidenciava com l'acord que s'estava teixint no tenia en compte els compromisos

L'augment de les exportacions cap al mercat europeu, especialment les de carn, soja, sucre o blat de moro, no farà més que potenciar l'actual model d'agroindústria intensiva i la desforestació

internacionals en matèria de medi ambient, laboral i de drets humans.¹⁴

Un dels principals problemes és que la major part de les disposicions sobre aquests aspectes ambientals i socials no són vinculants ni tenen mecanismes de sanció automàtics ni efectius. De fet, el capítol sobre comerç i desenvolupament sostenible, l'anomenat *Trade and Sustainable Development* (TSD), no preveu un mecanisme de resolució de disputes sancionador i independent com sí que existeix en el cas de la part comercial. Només contempla un procediment amb consultes i recomanacions que no implica cap mena d'obligació.

Un estudi acadèmic publicat al 2025 subratlla que, tot i la presència formal d'obligacions ambientals, laborals i de sostenibilitat, la seva efectivitat pràctica és molt limitada. Els autors assenyalen que «*la manca de mecanismes legals forts i l'ambigüïtat de les dades de desforestació creen un veritable forat d'execució*

14 GREENPEACE ESPAÑA, «El acuerdo UE-Mercosur es malo para la agricultura, las personas y el planeta».

—enforcement gap—, *que pot impedir l'aplicació efectiva de les clàusules ambientals i socials de l'acord*».¹⁵

Existeix un cert consens entre les ONG ecologistes i una part rellevant de la comunitat científica en el fet que l'acord amb Mercosur comportarà una acceleració de la destrucció mediambiental de la regió americana.¹⁶ L'augment de les exportacions cap al mercat europeu, especialment les de carn, soja, sucre o blat de moro, no farà més que potenciar l'actual model d'agroindústria intensiva, la qual té una relació directa amb de la desforestació agrícola. Una desforestació que, a la vegada, afecta comunitats rurals i indígenes a les quals se les obliga a abandonar els territoris on han viscut històricament, si cal fent ús de mètodes de violència extrema. Aquestes situacions de vulneració de drets humans estan àmpliament documentades en informes de prestigioses organit-

15 OLECH (et al.), «The problem of enforcing environmental clauses in the EU–Mercosur partnership agreement in the context of the discrepancy in deforestation indices».

16 ARIMA (et al.), «Dynamic Amazonia: The EU–Mercosur Trade Agreement and Deforestation»; RTVE, «Las principales ONG ecologistas creen que el acuerdo UE-Mercosur "aumentará la deforestación"».

zacions com Human Rights Watch o Global NAPs, entre d'altres.¹⁷

Que un acord d'aquest abast no inclogui mecanismes per garantir el compliment estricte del TSD és preocupant i representa una amenaça de primer ordre per al medi ambient i els drets humans. Segons un estudi que el govern francès va encarregar el 2020, l'acord amb Mercosur podria fer que la desforestació a la regió augmentés fins a un 25% cada any en zones molt importants per a l'equilibri ecològic, com són el Cerrado, el Pantanal, el Gran Chaco o l'Amazònia. Parlem, ni més ni menys, de la destrucció anual de 36.000 quilòmetres quadrats de selva, una superfície comparable a tot el territori dels Països Baixos.¹⁸

De fet, pel que fa a la selva amazònica, un bosc fonamental per a la regulació climàtica global, la ramaderia extensiva és ja avui dia la responsable de la major part de la desforestació. Milions d'hectàrees de

17 HUMAN RIGHTS WATCH, «Brazil: Illegal cattle ranching fuels deforestation and human rights abuses»; GLOBAL NAPs, «Indigenous peoples».

18 AMBEC, S., & COMMISSION D'ÉVALUATION, *Évaluation du projet d'accord UE-Mercosur*.

L'increment del comerç de productes agrícoles tindrà un cost ambiental molt alt que no es reflecteix en els comptes de pèrdues i guanys quan s'analitza econòmicament l'acord amb el Mercosur

bosc es transformen en pastures per al bestiar, sovint com a pas previ a l'agricultura intensiva de soja, la qual acabarà sent exportada en forma de pinso animal. El fet que l'acord amb la UE garanteixi un accés més fàcil i rendible al mercat europeu provocarà un augment dels incentius econòmics per aprofundir en aquest model destructiu.

Els experts alerten que aquesta degradació dels ecosistemes té efectes directes sobre la biodiversitat, la capacitat dels boscos per capturar diòxid de carboni i els cicles de l'aigua. I tot això, al seu torn, provoca una acceleració del canvi climàtic i l'escalfament global. En altres paraules, l'increment del comerç de productes agrícoles —especialment de la carn de boví, ja que seria el principal motor de la desforestació addicional, que representa aproximadament un 80-85% de l'augment previst— tindrà un cost ambiental molt alt que no es reflecteix en els comptes de pèrdues i guanys quan s'analitza l'acord amb Mercosur en termes purament econòmics.

És precisament aquesta manca de garanties socials i ambientals les

que han alertat, també, al món sindical. Al 2021, la Confederació Europea de Sindicats (CES) i la Coordinadora de Centrals Sindicals del Con Sud (CCSCS) van emetre un comunicat conjunt en el qual expressaven la seva inquietud per la «*manca de mesures concretes de seguiment sobre l'aplicació de les Normes Internacionals del Treball, especialment els convenis fonamentals de l'Organització Internacional del Treball (OIT) sobre treball digne, el Conveni 87 sobre llibertat sindical i protecció del dret de sindicació, així com l'incompliment del Conveni 98 de negociació col·lectiva i dels convenis relacionats amb la seguretat social*».¹⁹

El comunicat, però, anava més enllà i també abordava un aspecte més de fons relacionat amb els diferents models econòmics i productius que pot acabar promovent l'acord a cadascuna de les regions on s'apliqui. I és que, mentre que l'acord serà extremadament positiu en termes econòmics per a les grans empreses agroalimentàries del Mercosur, al mateix temps pot tenir un efecte

desestabilitzador i desincentivador per a la modernització i la innovació del sector industrial de la regió llatinoamericana a causa de l'increment de la competència europea especialment en sectors com l'automoció, la producció de components d'alt valor tecnològic, maquinària pesada i els sectors químic i farmacèutic. A la UE passarà just el contrari: mentre que el sector industrial i les grans multinacionals, especialment dels sectors de l'automoció, els serveis, la química o la farmacèutica, podran treure un gran rendiment d'aquest acord, el sector primari serà qui en patirà les greus conseqüències.

En resum, l'acord promou un model clarament extractivista, que concentrarà encara més la riquesa a banda i banda de l'Atlàntic i alhora dificultarà un desenvolupament industrial i tecnològic de l'Amèrica Llatina, que condemnarà a un model clarament insostenible i caduc.

L'efecte *regulatory chill*

Quan una administració comença a desenvolupar certa reticència

¹⁹ CONFEDERACIÓ EUROPEA DE SINDICATS & COORDINADORA DE CENTRALS SINDICALS DEL CON SUD, *Comunicat conjunt: L'Acord d'Associació birregional entre la Unió Europea i el Mercosur*.

Amb la negociació, la UE ha demostrat que les lleis i normes europees poden veure's condicionades per evitar conflictes amb multinacionals i possibles socis comercials

a l'hora de desplegar legislació ambiciosa —especialment en termes sanitaris, ambientals o laborals— perquè tem que les empreses puguin decidir invertir en altres zones o prendre represàlies legals contra elles, es denomina situació de *regulatory chill* o refredament regulatori.

Doncs bé, amb el Mercosur ha passat alguna cosa semblant, però no ha estat provocada per les pressions de les grans multinacionals, que són normalment les més contràries a les legislacions estrictes, sinó pels potencials socis comercials a l'altre costat de l'oceà.

En el marc de les negociacions entre la Comissió Europea i el Mercosur, la UE ha posposat regulacions importantíssimes i negociades durant molt de temps a les institucions europees, com és el cas del Reglament contra la desforestació, una llei pionera a nivell mundial destinada a evitar l'entrada a la UE de qualsevol producte que hagi contribuït a la desforestació. La UE ha optat per ajornar la seva entrada en vigor per no irritar els estats llatinoamericans, els quals eren molt contraris a l'aplicació d'aquesta llei, ja que consideraven

que podia perjudicar l'exportació dels seus productes. De fet, l'han arribat a definir com a una barrera comercial contra els seus interessos.

Aquest fet crea un precedent perillós i envia un missatge de debilitat al món: les lleis i normes de la UE poden veure's condicionades per evitar conflictes amb multinacionals, amb possibles socis comercials o amb el mecanisme de resolució de conflictes que prevegi l'acord d'associació en qüestió.

Tot plegat limita la capacitat de la UE per implementar polítiques ambientals, laborals i socials més ambicioses i demostra com un tractat de comerç internacional pot afeblir la seva autonomia reguladora. Per tant, l'acord amb Mercosur, tal com es planteja, no només suposa un repte per a la sobirania alimentària de la UE sinó que ja ha demostrat que pot suposar també un repte per a la sobirania legislativa de la Unió.

Conclusió

El debat sobre l'acord amb Mercosur no hauria de girar només entorn de

com afectarà el sector primari, sinó que hauria de posar l'accent en com afectarà el consumidor i la ciutadania en general.

Tal com s'ha exposat en aquest article, pagesos i ramaders patiran les conseqüències directes d'una competència deslleial que pot posar en risc el seu *modus vivendi*. Però les conseqüències de l'erosió d'aquest sector aniran molt més enllà del perjudici de les famílies i les empreses que en depenen directament. El cost serà col·lectiu en forma d'uns productes a les lleixes dels nostres supermercats que, possiblement, seran més econòmics, però de menys qualitat i amb menys garanties sanitàries i fitosanitàries. Un cost en forma d'un món menys sostenible i menys just.

No voldria acabar aquest article sense afrontar una realitat incòmoda. En aquesta lluita contra l'acord amb el Mercosur en els termes actuals, l'esquerra es troba amb uns companys de viatge no desitjats: l'extrema dreta europea. Cal tenir molt present, però, que aquest espectre polític no critica l'acord pel fet de ser conscients del perill que suposa per al medi ambient,

L'acord amb Mercosur no hauria de ser l'amenaça que representa actualment, sinó una oportunitat

els drets laborals o els drets de les poblacions indígenes. Ni tan sols el combat perquè li importi el futur de la pagesia i la ramaderia. L'extrema dreta ha detectat en aquest debat una escletxa per promoure un retorn a polítiques proteccionistes, fins i tot autàrquiques. De fet, qüestiona el principi mateix que el comerç exterior hagi de ser una competència de la UE perquè, senzillament, són antieuropeistes.

Les raons de l'esquerra europea per denunciar aquest acord difereixen molt d'aquestes raons esmentades.

L'acord amb Mercosur no hauria de ser l'amenaça que representa actualment, sinó una oportunitat. Una oportunitat per a demostrar que el comerç internacional pot basar-se en el benefici mutu, i que aquests guanys poden ser redistribuïts i socialitzats. Una oportunitat per a elevar els estàndards de qualitat arreu i no pas per a rebaixar-los; per enfortir els drets dels treballadors i reforçar la indústria i la sobirania alimentària a banda i banda de l'Atlàntic, no pas per posar-les en risc. Per fer un planeta més just i sostenible, no pas més depredador i inhabitable.

En definitiva, una oportunitat per avançar com a humanitat, no pas per a retrocedir. ■

■ Bibliografia

3CATINFO. «La UE i l'Índia tanquen un acord de lliure comerç» [en línia]. Disponible a: <www.3cat.cat>.

AMBEC, Stefan. *Évaluation du projet d'accord UE-Mercosur* [Informe] [en línia]. *Gouvernement français*, 2020. Disponible a: <www.info.gouv.fr>.

ARIMA, Eugenio. Y. (et al.). «Dynamic Amazonia: The EU–Mercosur Trade Agreement and Deforestation». [en línia]. *A Land*, vol. 10, núm. 11, 2021. Disponible a: <http://doi.org/10.3390/land10111243>.

BOMBARDI, LARISSA M. «Brazil: more cultivation, more pesticides, more exports». [en línia]. *A Pesticide Atlas*, 18 d'octubre de 2022. Disponible a: <www.boell.de>.

BRICMONT, Saskia. «Traité UE-Mercosur: toujours inacceptable» [en línia]. A Saskia Bricmont – *Mes priorités*, 4 de desembre de 2024. Disponible a: <www.saskiabricmont.eu>.

COMISSIÓ EUROPEA. *Audit report: evaluate controls on residues of pharmacologically active substances, pesticides and contaminants in animals and animal products* [en línia]. *Audit*, n. 2024-8087 (Brasil), 16 d'octubre de 2024. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

COMISSIÓ EUROPEA. «Commission proposes safeguards to strengthen protections for EU farmers in the context of the EU–Mercosur Partnership Agreement» [en línia]. *Press corner – European Commission*, 7 d'octubre de 2025. Disponible a: <www.ec.europa.eu>.

CONFEDERACIÓ EUROPEA DE SINDICATS & COORDINADORA DE CENTRALS SINDICALS DEL CON SUD. *Comunicat conjunt: L'Acord d'Associació birregional entre la Unió Europea i el Mercosur* [en línia]. A *UGT*, febrer 2021. Disponible a: <www.ugt.es>.

EFFAT – European Federation of Food, Agriculture and Tourism Trade Unions. «EU–Mercosur Agreement betrays European farmers, workers, consumers and the environment» [en línia]. *A EFFAT – In the spotlight*, 13 de novembre de 2025. Disponible a: <www.effat.org>.

GLOBAL NAPS. «Indigenous peoples» [en línia]. *A National Action Plans on Business and Human Rights*. Disponible a: <www.globalnaps.org>.

GREENPEACE ESPAÑA. «El acuerdo UE–Mercosur es malo para la agricultura, las personas y el planeta» [en línia]. *A Greenpeace España – Noticias*, 11 de desembre de 2024. Disponible a: <www.es.greenpeace.org>.

HUMAN RIGHTS WATCH. «Brazil: Illegal cattle ranching fuels deforestation and human rights abuses» [en línia]. 8 de setembre de 2022. Disponible a: <www.hrw.org>.

JARZEBOWSKI, Sebastian. (et al.). «Competitive asymmetries and the threat to supply chain resilience: A comparative analysis of the EU–Mercosur trade agreement's impact on the European Union's and polish agrifood sectors». [en línia]. *A Agriculture*, vol. 16, núm. 2, 2026. Disponible a: <https://doi.org/10.3390/agriculture16020250>.

OLECH, Igor (et al.). «The problem of enforcing environmental clauses in the EU–Mercosur partnership agreement in the context of the discrepancy in deforestation indices». *A Forests*, *A Forests*, vol. 16, núm. 12, 2025. Disponible a: <https://doi.org/10.3390/f16121821>.

RTVE. «Las principales ONG ecologistas creen que el acuerdo UE–Mercosur “aumentará la deforestación”» [en línia]. 13 de març del 2023.